

KRONIEKEN

EERSTE LUSTRUMVIERING JURA FALCONIS (1964–69).

“Jura Falconis, Ars Aequi en het belang van een wetenschappelijk studententijdschrift”
Dr. D.W.F. VERKADE, Universiteit van Amsterdam
(staf Prof. COHEN JEHORAM),
redaktiesekretaris van *Ars Aequi*.
(30 januari 1969)

Uit het succes van de viering die verbonden was aan het eerste lustrum van Jura Falconis bleek opnieuw de toenemende belangstelling die dit studententijdschrift zowel binnen de Leuvense rechtsfakulteit als daarbuiten mag genieten. Het initiatief van de redactie om voor deze gelegenheid een afvaardiging van *Ars Aequi*, de Nederlandse tegenhanger van *Jura Falconis*, onder de leiding van dr. D.W.F. VERKADE uit te nodigen, kon deze bekendheid alleen maar ten goede komen.

In de feestrede die werd gehouden door hoofdredakteur D. EVERAERT werd op beknopte wijze herinnerd aan de ontstaansredenen van *Jura Falconis* en werd nogmaals zeer terecht dank gezegd aan de stichters en eerste promotors van *Jura Falconis*.

De academische zitting werd door Prof. G. VAN HECKE ingeleid, waarna Dr. VERKADE zou handelen over *“Jura Falconis, Ars Aequi en het belang van een wetenschappelijk studententijdschrift”*.

Deze herinnerde eerst aan een ander juridisch jubileum dat dezelfde week plaatsgreep in Nederland. Op 31 januari was het vijftig jaar geleden dat de Hoge Raad der Nederlanden arrest wees in het geding *Lindenbaum t/Cohen*, een uitspraak die door haar brede omschrijving van de onrechtmatige daad een belangrijke betekenis heeft gehad voor het Nederlandse privaatrecht, zodanig zelfs dat MEIJERS in zijn ontwerp – Nieuw Burgerlijk Wetboek de door de Hoge Raad gebruikte formule gewoon kon overnemen.

Wat de specifieke waarde van een studententijdschrift aangaat maakte dr. VERKADE een onderscheid tussen drie verschillende aspecten.

Vooreerst kan het bestaan van een wetenschappelijk studententijdschrift en de activiteit van haar redactie de student duidelijk maken dat er niets vreemd is aan het publiceren van artikelen door hen, die al wel veel kennis en inzicht hebben verworven, maar aan wie de titel nog niet is verleend. Zo bevordert het wetenschappelijk studententijdschrift dat studenten die heel

goed wetenschappelijk werk kunnen publiceren, dit inderdaad ook doen.

Een dergelijk tijdschrift is bovendien niet alleen van studenten maar ook in de eerste plaats voor studenten. Waar de gevestigde vaktijdschriften niet of onvoldoende rekening houden met zijn beperkter ervaring, kan een speciaal wetenschappelijk tijdschrift dit wel en kan het de student aanzetten zelfstandig kennis te nemen van wetenschappelijk werk, buiten het eigenlijke studieprogramma om.

De invloed die een studentenredactie kan hebben op onderwerpen, die in het wetenschappelijk tijdschrift aan de orde kunnen worden gesteld, mag ook niet worden onderschat. Zij hoeven zich nog niet te binden aan een bijzonder wetenschappelijk ideaal; zodat het hen gemakkelijker kan zijn aan "oude" waarheden te twijfelen, "nieuwe" nog obskuur geachte onderwerpen te ondersteunen en "nieuwe" visies over oude onderwerpen naar voren te brengen.

In verband met dit laatste punt is het ook belangrijk dat de redactie van het wetenschappelijk studententijdschrift zich geregeld verjongt, en inderdaad alleen bestaat uit studenten, personen welke zich nog onbevangen tegenover de wetenschap kunnen instellen.

Na de rede van Dr. VERKADE werd door de fakulteit nog een receptie aangeboden, waar in meer beperkte kring nog een nadere samenwerking tussen *Jura Falconis* en *Ars Aequi* werd besproken.

Jan Ingelbrecht

XXI° INTERUNIVERSITAIR RECHTSKONGRES
"Het juridisch statuut
van de vreemdeling in België" (1)
(14-15 februari 1969).

Het aktuele onderwerp van het kongres van dit jaar garandeerde een boeiend en leerrijk verloop van deze aktiviteit die één van de hoogtepunten was in de werking van het Vlaams Rechtsgenootschap in 1969.

- (1) Ter gelegenheid van dit kongres verscheen bij de Standaard Wetenschappelijke Uitgeverij een boek, waarin de referaten gebundeld zijn :
Het Juridisch Statuut van de Vreemdeling in België, 313 p.
De redevoeringen van de Heren Ministers VRANCKX en VAN MECHELEN alsook de beknopte verslagen over de werkzaamheden in de verschillende sekties, verschenen in het Rechtskundig Weekblad, 1968-1969, kol. 1345-1370.

Het kongres ving aan met een syntetische rede van Prof. A. VRANCKX, Minister van Justitie : hij speelde het klaar om in een uiterst kort tijdsbestek een volledige opsomming te geven van deze regelen in de wet die speciaal de vreemdelingen aanbelangen. In dit beknopt overzicht kwamen de vreemdelingenpolitie, de politieke en burgerlijke rechten van de vreemdeling, de staat van Belg, de toestand van de vreemdeling t.o.v. het I.R.P., de economische en sociale rechten van deze personen, het vrij verkeer van vreemde werknemers en zelfstandigen in de E.E.G., de vreemdeling en het proces- en strafrecht, enz., ter sprake.

Het kongres zou in feite dienen om op bepaalde regelingen, genomen uit het oerwoud dat het vreemdelingenrecht is, en waar Minister VRANCKX ons veilig doorheen loodste, een beetje nader in te gaan.

De namiddag werd besteed aan een bespreking in de verscheidene sekties van specifieke problemen : na een inleiding van een dertigtal minuten door de verscheidene referaathouders, kon de gedachtewisseling een aanvang nemen. Vele interessante bedenkingen, die in de sekties geformuleerd werden zouden s'anderendaags op de slotzitting voorgebracht worden.

De dag eindigde met een juridisch kabaret, waar ieder zijn creativiteit de vrije teugel laten kon.

De volgende dag ving aan met een rede uitgesproken door Prof. F. VAN MECHELEN, Minister van Nederlandse Cultuur, waarin de plaats geschetst werd van de vreemdeling in onze maatschappij. Uit dit boeiend relaas viel wel wat te leren over de sociologische achtergronden van deze 800.000 mensen die in ons midden vertoeven.

Uit de konklusies van de verschillende sekties die op de plenaire vergadering naar voren gebracht werden, kunnen wij de volgende voorstellen citeren : een vorm van kortgeding zou bij de Raad van State moeten ingericht worden om in een kort tijdsbestek over de besluiten van de vreemdelingenpolitie te oordelen, het statuut van de vluchteling dient verbeterd te worden, een realistischer aanpak van het statuut van de vreemde arbeiders, een efficiëntere vermindering van het probleem der dubbele belasting.

Na een slotwoord van Prof. G. VAN HECKE, werd dit kongres besloten met een receptie voor de talrijke aanwezigen.

Hans Van Houtte
Kongresvoorzitter

**HET GEBRUIK VAN EEN REKENMUNT
IN MODERN ZEERECHT**
Afscheidsrede door
Professor F. COLLIN
(11 maart 1969)

Als deel van het internationaal privaatrecht, waartoe het zeerecht behoort, bewees de spreker ons in zijn inleiding door welke diversiteit van verdragen deze tak van internationale en overzeese verhoudingen wordt geregeld. Zoals vroeger streven de juristen er thans nog naar om deze belangrijke tak in het rechtsverkeer te unificeren en te kodificeren. Deze opdracht is sinds 1897 in handen van het te Antwerpen gevestigde *Comité Maritime International*. Van 1910 tot 1968 kwamen 18 Brusselse verdragen tot stand. Tevoren bestond reeds de *International Law Commission* te Londen. Beide samen werkten de uniforme averijgrosse uit.

In verschillende van hoger aangehaalde verdragen werd, klassiek, de aansprakelijkheid van eigenaars, reders en exploitanten beperkt voor het vervoer van goederen, passagiers en hun bagage. Hiertoe moest in de overeenkomsten een maximaal bedrag uitgedrukt, in een stabiele monetaire eenheid. De spreker ontwikkelde het gebruik van deze munt dan historisch.

Voor de eerste wereldoorlog besteedde men geen aandacht aan een muntkeuze. Hiervan getuige de stabiliteit van de Westeuropese munten t.o.v. het goud, voornamelijk het pond sterling dat een bijzonder sterke positie wist te verwerven. Door de oorlog 14—18 nochtans kon de dekking in goud niet meer gewaarborgd, wat een daling van de koopkracht van het geld met zich bracht.

Ondanks de instabiliteit der munten na de oorlog, wilde men terugkeren tot de goudpariteit van 1914. De konventies van 1924 over de aansprakelijkheid van eigenaars van zeeschepen en over de kognossementen, maakten voor het eerst gebruik van een rekenenheid, nl. het gouden pond. Deze rekenenheid mag volgens spreker, niet beschouwd als een ruil- of betaalmiddel; het betreft integendeel een waardemeter. Overal, gezien de verscheidenheid en onzekerheid der munten, werd het geld in de Middeleeuwen slechts aanvaard op grond van haar gewicht en gehalte aan edel metaal. Het was dan ook de taak van de wisselaars de muntstukken tot hun werkelijke waarde terug te brengen; zij wilden een standaardmunt met een vaste koers.

Heden heerst dezelfde onrust van Middeleeuwen en Renaissance, en zou een rekenenheid zeer welkom zijn. De Bank van Internationale Betalingen te Bazil gebruikt de Zwitserse goudfrank (in feite onbestaande), de Europese betalingsunie, de E.G.K.S. en de E.E.G., een bepaald gehalte aan fijn goud.

De instabiliteit der munten bracht veel onrust met zich, vooral voor de

beoefenaars van het zeerecht. Konferenties, discussies en commissies stelden voor, de waarde van de rekenmunt te koppelen aan het goud.

Naast de konventies van 1924, maakten verscheidene landen hiervan gebruik. Deze binding aan het goud bracht mee dat de aansprakelijkheidsgrens van die landen veel hoger lag dan in de andere landen, en dat ook België zijn goudpariteit herhaaldelijk heeft moeten verminderen, waardoor de aansprakelijkheidsgrens in het zeerecht weerom daalde. De goudklausule zoals in de konventies van 1924 sorteerde dus weinig effect. Ook het pond was veel minder geschikt om als waardemeter en/of rekeneenheid dienst te doen.

In enkele verdragen m.b.t. luchtvervoer werd naar een andere rekeneenheid verwezen, nl. de Franse *franc Poincaré* (= Franse frank, waarvan goudpariteit bepaald werd in de stabilisatiewet van de regering POINCARE), welke in 1938 de gouden standaard verliet, en dus geen nationale munt meer was, maar een rekenmunt.

Toen stond men voor de keuze van een rekenmunt, waarvoor men nooit meer een nationale rekeneenheid genomen heeft (heden nochtans, gebruiken velen de Euro-dollar). Ofwel de goudfrank (of ook soms Zwitserse goudfrank of *franc Germinal*) gebruiken, ofwel de franc Poincaré. In verschillende verdragen ging dan de voorkeur naar de franc Germinal: men wilde immers een vaste goudwaarde.

In deze verwarde toestand speelde de *British Association of Maritime Law* een belangrijke rol. Uiteindelijk werd een "gentlemen's agreement" gesloten, waarbij 1 gouden pond, 2 papieren ponden vertegenwoordigde. Dit was voor de partijen bindend gedurende 5 jaar, als het in de overeenkomst werd opgenomen. Soms werd de Zwitserse goudfrank gebruikt, doch sinds de Diplomatieke Conferentie van 1957 vindt men steeds de Franse *franc Poincaré* terug in alle verdragen van zeerecht.

Het blijkt dus duidelijk dat men nog steeds, en vooral de juristen, gehecht wil blijven aan de waardevastheid van het goud. De U.S.A.-dollar bepaalt de officiële waarde van het goud, dit wegens het overwicht van de Amerikaanse economie, zoals J.M. KEYNES het had voorzien.

Ondanks de bescherming van reders, enz ... door de juristen, blijft het probleem geen juridisch vraagstuk. Gezien de voortdurende muntontwaarding, besloot de spreker, is het een economisch probleem.

Tenslotte onderstreepte rektor prof. P. DE SOMER de kwaliteiten van de gevierde hoogleraar als beleidsman in financiële milieus, aan de universiteit en in het Vlaamse land. Vooraf had dekaan Prof. G. VAN HECKE de verdiensten van de feesteling, in de fakulteit belicht. Hij is immers de enige Belg met een bijzonder doctoraat in de strafrechtelijke wetenschappen.

Voorzeker zal professor F. COLLIN, de universiteit en haar fakulteit der rechten met raad en daad blijven volgen. Dit is tevens de overtuiging van de Leuvense rechtsstudenten.

Jean-Paul Van Ussel

EERSTE LUSTRUMVIERING
"TIJDSCHRIFT VOOR PRIVAATRECHT"

Professor J.M. MAEIJER
Hoogleraar te Nijmegen.
(14 maart 1969)

Op de uitnodiging tot de lustrumviering van het Tijdschrift voor Privaatrecht zijn verscheidene van onze eigen redakteleden graag ingegaan.

Het was een uitgelezen gelegenheid om nader kennis te maken met redactieraad en medewerkers van een leidinggevend juridisch tijdschrift in het Nederlandse taalgebied.

De entoesiasmerende dynamiek en de veeleisende wetenschapsliefde van de professoren J. RONSE, redaktielid, W. VAN GERVEN, R. DILLEMANS, G. VAN HECKE, R. DERINE en L.P. SUTENS, medewerkers, zijn ons voldoende bekend. Hun publikaties en ook deze van hun assistenten hebben zeer zeker bijgedragen tot de ruime verspreiding van het T.P.R. onder de studenten van de K.U.L. Doch het was vooral deugddoende die zelfde verjongende geest terug te vinden in de andere eminente juristen die het Tijdschrift voor Privaatrecht verenigt : Prof. M. STORME (Gent en Antwerpen), de geestelijke vader van het tijdschrift, Prof. W. DELVA (Gent) die doorheen de lezing van de rede van Prokureur Generaal J. MATTHIJS toch ook iets van zichzelf bloot gaf, feestredenaar Prof. J.M. MAEIJER (Nijmegen) die alleen reeds door de keuze van zijn onderwerp "Transplantatie en Privaatrecht", getuigde van juridische durf, en de andere Nederlandse adviseurs J.M. BEEKHUIS (Groningen), A. PITLO (Amsterdam) en J.M. POLAK (Wageningen), die sindsdien toch veel meer blijken te zijn dan eerbiedwaardige namen.

Het is wel spijtig dat een lustrumviering slechts om de vijf jaar plaats heeft. Of zouden er nog andere gelegenheden kunnen gevonden worden om zulke verrijkende ontmoetingen te beleggen ? Ook dit nog : op de receptie troffen we KRIS SCHUTYSER met de bezorgdheid en bescheidenheid welke een redaktiesekretaris sieren. Wellicht dacht hij nog eens terug aan zijn tijd in *Jura Falconis*.

DE KOLLEKTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN.

Studiedag van het
Instituut voor Arbeidsrecht
(22 maart 1969)

“De wet van 5 december 1968 betreffende de kollektieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire komités. Een nieuwe start ?”

Op initiatief van het Instituut voor Arbeidsrecht werd op 22 maart onder ruime belangstelling een studiedag gewijd aan de aard en de gevolgen van de nieuwe wet op het kollektief overleg in ons land. Referaten werden naar voor gebracht door Senator STAN DE CLERCQ, mederapporteur van het wetsontwerp, professor R. BLANPAIN, Dr. C. QUISTHOUDT, juridisch adviseur van het A.C.V. en Dr. H. VANDENBERGHE, aspirant-navorser.

De wet regelt nauwkeurig de vormen en voorwaarden voor een geldige kollektief-overlegprocedure, schrijft de verplichte neerlegging voor van de K.A.O.'s en scheidt de mogelijkheid paritaire comités op te richten in de sectoren waar dit tot op heden niet kon, (bv. voor de groep huispersoneel, voor privé klubs (huisvesting, maaltijden, reservering enz ...) voor de sektor dienstverlening, voor fiskale en andere sekretariaten enz ...) Voortaan kan de Koning immers niet alleen in iedere tak van de nijverheid, de handel, de landbouw of voor ieder vrij beroep een paritair comité oprichten, maar voor gelijk welke aktiviteit.

Belangrijk is dat in de toekomst geldige K.A.O.'s van werknemerszijde enkel nog kunnen aangegaan worden door het A.C.V., het A.B.V.V., het A.C.L.V. en de erbij aangesloten vakcentrales en dit zoals in het verleden met één of meer representatieve werkgeversorganisaties of een of meer werkgevers. Aldus wordt het feitelijk monopolie van de drie traditionele vakverenigingen wettelijk bekrachtigd. Organisaties van kaderpersoneel of van het zogeheten “white collar” personeel zullen zich bij één van de drie organisaties moeten aansluiten of zich door hen laten vertegenwoordigen als zij met de werkgevers een geldige K.A.O. willen sluiten.

Voor het probleem van de rechtspersoonlijkheid der vakorganisaties diende men met een kompromisoplossing vrede te nemen daar, luidens een tussenkomst in de Senaatskommissie de rechtspersoonlijkheid door de vakorganisaties nog steeds “nutteloos”, “ondoeltreffend” en “gevaarlijk” wordt geacht.

De vakorganisaties blijven onder de nieuwe wet feitelijke verenigingen, maar krijgen bepaalde attributen van de rechtspersoonlijkheid toebedeeld. Zo kunnen ze wel K.A.O.'s afsluiten en de uitvoering of de ontbinding ervan in rechte vorderen, of zich van rechtswege in de plaats van hun leden stellen om de rechten te doen respekteren die zij uit een K.A.O. putten. Omgekeerd

echter kan een vakorganisatie niet aansprekelijk worden gesteld voor het niet naleven van een C.A.O.

Nieuw is de vereiste dat de K.A.O.'s op het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid moeten neergelegd worden. Hierdoor zal de kontroletaak van de minister in belangrijke mate vergemakkelijkt worden en bovendien wordt er op deze wijze een gemakkelijk toegankelijke informatiebron voor de beoefenaars van het sociaal recht, de sociologie en de economie gekreëerd. T. & A. kabinetschef R. MERTENS, zei dat de modernste technieken van informatieverwerking zouden worden aangewend om tot een optimaal rendement van deze nieuwe regeling te komen. De verplichte neerlegging is een te rechtvaardigen formaliteit, omdat de niet algemeen verbindend verklaarde K.A.O.'s niet alleen de kontrakterende partijen binden, maar ook de ongeorganiseerde werknemers die bij een gebonden werkgever tewerkgesteld zijn, en vooral omdat de individuele normatieve bepalingen van een K.A.O. die in een paritair orgaan werd afgesloten, alle werkgevers binden met inbegrip van de werkgevers die niet bij een kontrakterende organisatie zijn aangesloten. Aldus kunnen deze partijen van hun rechten en plichten kennis nemen. Inhoud en binding van de K.A.O.'s werd door dr. C. Quisthoudt gedetailleerd behandeld. Dr. H. VANDENBERGHE behandelde de juridische sanktionering en had heel wat kritiek op de onduidelijkheden in de wettekst waardoor het vaak moeilijk uit te maken valt of de wetgever een relatieve dan wel een absolute nietigheid op het oog had om inbreuken te sanktioneren. Al bij al blijkt dat de wetgever de sekundaire rol die de overheid speelt bij het tot stand komen van het kollektief overleg heeft willen beklemtonen. Een geheel van spelregels werd vastgelegd die erop gericht is het kollektief overleg tussen de werknemers- en werkgeversorganisaties te helpen bevorderen.

De tekst van de referaten, van de wet en uittreksels uit de voorbereidende werken verschijnen als nummer twee in de reeks "Arbeidsverhoudingen", uitgegeven door de Standaard Wetenschappelijke Uitgeverij. Dit boek komt in september op de markt. De uitvoeringsbesluiten van de wet zouden tegen de maand juni in het 'Staatsblad' verschijnen.

**VLAAMS RECHTSGENOOTSCHAP
ASSISENZAAK
(29 en 30 april 1969)**

Terecht stond Henri Sameyn – meesterlijk vertolkt door Guido Fisette – wegens het veroorzaken van de dood van zijn echtgenote door het toedienen

van thallium en arsenicum. Een duistere vergiftigingszaak op basis van een ingewikkeld dossier. Een woord van hulde aan onderzoeksrechter, Piet Van Den Hende, die alles tot in de puntjes had voorbereid .

Het ontbreken van overtuigend bewijs en kroongetuigen deed alle aandacht uitgaan naar de pleidooien.

De eerste dag defileerden de getuigen : een kleurrijk, maar weinig overtuigend vertoon. Noch het toxicologisch onderzoek, noch de getuigenis van Prof. De Schepper en de snedige vragen van Prokureur-Generaal Marc Boes konden het daderschap van Henri Sameyn zekerstellen en de aandachtige jury in gemoede overtuigen.

De tweede dag werd ingezet met een ondervraging van de verdachte door Lieven Lambrecht, een zeer overtuigende voorzitter. Prokureur-Generaal Marc Boes schetste vervolgens de feiten, zoals deze tegen de verdachte pleitten. Hij werd hierin op scherpe en uitstekende wijze bijgestaan door Eddy Van Camp, advocaat van de burgerlijke partij. Zij vroegen de jury om Henri Sameyn schuldig te verklaren wegens moord door vergiftiging.

Het ingewikkeld karakter van het dossier en het ontbreken van overtuigend bewijs effende de weg voor de verdediging. Een zelfzekere en zakelijke Julien Stuyck weersprak enkele punten uit de aanklacht en Bert Verdoodt, briljant redenaar, rondde het geheel van de twijfels af. Zij achtten Henri Sameyn enkel schuldig aan het misdrijf, omschreven in artikel 421 van het Strafwetboek.

Tot op het ogenblik dat de bedrijvige deurwaarder Marc De Gendt de jury uit haar vrij lange afzondering haalde, was het lot van de verdachte door niemand met zekerheid te voorspellen. De jury beantwoordde de vraag van de Prokureur-Generaal en de burgerlijke partij negatief. Het antwoord op de vraag van de verdediging luidde bevestigend. Na beraadslaging van het Hof en de jury sprak de waardige voorzitter het arrest uit, dat Henri Sameyn veroordeelde tot de maximum gevangenisstraf van één jaar.

Zo kwam op bevredigende wijze een einde aan deze Assizenzaak, die als waardig orgelpunt kon gelden van de tijdens het jaar georganiseerde pleitoefeningen.

Frans Cleymans